

ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

27.02.2020

м.Ужгород

№ 57/4-р/к

Справа № 57-20/2019

Про порушення законодавства про захист економічної конкуренції та накладення штрафу

Закарпатським обласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі - Відділення) під час розгляду заяви фізичної особи-підприємця Липчей О.Д. (далі – ФОП Липчей О.Д.) б/д, б/н встановлено, що Хустським виробничим управлінням водопровідно-каналізаційного господарства (далі – Хустське ВУВКГ) при нарахуванні плати за водовідведення стічних вод, що утворюються внаслідок випадання атмосферних опадів, застосовувало завищений розмір коефіцієнту стоку дощових вод, що утворюються у період атмосферних опадів (водовідведення стічних вод) з території об'єкту ФОП Липчей О.Д. (кафе «Стрілець»), що може призвести до ущемлення інтересів споживача.

Хустське ВУВКГ протягом 2018 року та I півріччя 2019 року займало монопольне становище на ринку централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, як суб'єкт природної монополії в територіальних межах власних діючих мереж на території м. Хуст з частками по 100,0 відсотків відповідно.

За результатами розгляду справи № 57-20/2019 дії Хустського ВУВКГ щодо застосування при розрахунку об'єму стічних вод, що утворюються у період атмосферних опадів, завищеного розміру загального коефіцієнту стоку дощових вод для різних поверхонь територій об'єктів господарювання м. Хуста, що суперечить вимогам Правил користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України, затверджених наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 27.06.2008 №190, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 7 жовтня 2008 р. за № 936/15627 (зі змінами), визнано порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, шляхом вчинення дій, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

На порушника накладено штраф у розмірі 60 000,00 грн.

Адміністративна колегія Закарпатського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 57-20/2019 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та подання з попередніми висновками у справі № 57-20/2019 від 10.02.2020 № 57-03/4п,

ВСТАНОВИЛА:

1. Процесуальні дії

- (1) Розпорядженням адміністративної колегії Закарпатського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 14.11.2019 № 57/24-рп/к розпочато розгляд справи № 57-20/2019 за ознаками вчинення Хустським ВУВКГ порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку, що може призвести до ущемлення інтересів споживача шляхом вчинення дій, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (2) Головою Відділення надіслано Хустському ВУВКГ вимогу про надання інформації від 04.07.2019 № 57-02/1129.
- (3) Листом від 15.11.2019 № 57-02/1742 копію розпорядження про початок розгляду справи надіслано Хустському ВУВКГ.
- (4) Листом від 10.02.2020 № 57-02/196 Хустському ВУВКГ було надіслано подання про попередні висновки у справі від 10.02.2020 № 57-03/4п.
- (5) Листом від 26.02.2020 № 25/1 Хустське ВУВКГ надало відповідь на подання з попередніми висновками.

2. Відповідач у справі

- (1) Відповідно до даних, які містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань щодо Хустського виробничого управління водопровідно-каналізаційного господарства:
 - повне найменування: Хустське виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства;
 - місцезнаходження юридичної особи: м. Хуст, вул. Маркуша, 94, 90400;
 - організаційно-правова форма: комунальна організація (установа, заклад);
 - ідентифікаційний код: 00432283;
 - засновник: Хустська міська рада;
 - основний вид економічної діяльності: 36.00 Забір очищення та постачання води.
- (2) Хустське ВУВКГ діє на підставі Статуту (нова редакція), затвердженого рішенням ІХ сесії Хустської міської ради VII скликання від 10.05.2019 № 1443.
- (3) Хустське ВУВКГ є юридичною особою, веде самостійний баланс, має власні основні та оборотні засоби, поточні та інші рахунки у банківських установах, від свого імені укладає договори, набуває майнові та немайнові права, несе зобов'язання, виступає позивачем, відповідачем в суді, має печатку зі своїм найменуванням та інші реквізити.
- (4) Хустське ВУВКГ здійснює діяльність з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення у м. Хуст на підставі дозволу на спеціальне водокористування від 03.04.2017 №979-А/ЗАК, виданого Департаментом екології та природних ресурсів Закарпатської обласної державної адміністрації.
- (5) Хустське ВУВКГ в частині здійснення господарської діяльності є суб'єктом господарювання у розумінні абзацу дванадцятого статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

3. Визначення монопольного (домінуючого) становища

- (6) Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 5 березня 2002 року 349-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України від 1 квітня 2002 року за № 317/6605 (далі - Методика), Відділенням проведено аналіз становища Хустського ВУВКГ на ринку централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

3.1. Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (7) У відповідності до пункту 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів

господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який (які) випускається(ються), постачається(ються), продається(ються), придбавається(ються) (використовується(ються), споживається(ються)) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

3.1.1. Суб'єкт господарювання

- (8) У відповідності до пункту 3.4. Методики визначення складу групи суб'єктів господарювання здійснюється шляхом установлення переліку незалежних суб'єктів господарювання, до складу яких входить суб'єкт (суб'єкти) господарювання, що випускає(ють), постачає(ють), продає(ють), придбаває(ють) (споживає(ють), використовує(ють) конкретний товар (продукцію, роботи, послуги).
- (9) Суб'єктом господарювання щодо якого здійснюється визначення монопольного (домінуючого) становища є Хустське ВУВКГ.

3.1.2. Конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбається, (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

- (10) Об'єктом аналізу є ринок послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

3.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатись монопольне (домінуюче) становище

3.2.1. Перелік товарів, щодо яких має визначатись монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання

- (11) У відповідності до Методики перелік товарів, щодо яких має визначатись монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (12) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.
- (13) Абзацом двадцять шостим статті 1 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» визначено, що централізоване питне водопостачання – господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води.
- (14) Абзацом двадцять сьомим статті 1 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» визначено, що централізоване водовідведення – господарська діяльність із відведення та очищення стічних вод за допомогою системи централізованого водовідведення.
- (15) Згідно з пунктом 1 Правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 № 630 (далі – Правила № 630), Правила № 630 регулюють відносини між суб'єктом господарювання, предметом діяльності якого є надання житлово-комунальних послуг, і фізичною та юридичною особою, яка отримує або має намір отримувати послуги з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення.
- (16) Відповідно до пункту 2 Правил № 630:
 - централізоване постачання холодної та гарячої води - послуга, спрямована на задоволення потреб споживача у холодній та гарячій воді, яка надається виконавцем з використанням внутрішньобудинкових систем холодного та гарячого водопостачання;

- централізоване водовідведення - послуга, спрямована на задоволення потреб споживача у відведенні стічних вод, яка надається виконавцем з використанням внутрішньобудинкових централізованих систем водовідведення.

- (17) Відповідно до Правил приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення, затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 01.12.2017 № 316, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 15 січня 2018 року за № 56/31508, стічна вода - вода, що утворилася в процесі господарсько-побутової і виробничої діяльності (крім шахтної, кар'єрної і дренажної води), а також відведена із забудованої території, на якій вона утворилася внаслідок атмосферних опадів.

3.2.2. Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)

- (18) Споживачами послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є фізичні та юридичні особи, які отримують або мають намір отримувати послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

3.3. Визначення товарних меж ринку

- (19) У відповідності до пунктів 5.1-5.3 Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до іншого.
- (20) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється з переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (21) Одними з показників взаємозамінності товару є подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання тощо; подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників тощо; наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи); відсутність суттєвої різниці в цінах.
- (22) При проведенні дослідження необхідно врахувати, що взаємозамінні товари належать до групи однорідних товарів (товарних груп), які розглядаються споживачем як один і той же товар (товарна група), і які можуть бути стандартизовані або диференційовані.
- (23) Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування тощо.
- (24) Централізоване водопостачання та централізованого водовідведення є послугою, яка не має заміників. Внаслідок технологічних особливостей централізованого водопостачання та водовідведення, конкуренція на зазначеному ринку відсутня.
- (25) Послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в розумінні абзацу тринадцятого статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є товаром.
- (26) Товарними межами ринку є послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

3.4. Визначення територіальних (географічних) меж ринку

- (27) Відповідно до пункту 6.1 Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним.
- (28) Територіальними межами ринків централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є під'єднання системою водопроводів та каналізації житлові будинки, установи та організації м. Хуст.

- (29) Отже, територіальними межами ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є територія м. Хуста, на якій розташовані мережі, що перебувають у власності та/або користуванні Хустського ВУВКГ.

3.5. Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єкта господарювання на ринку – часові межі ринку

- (30) Відповідно до Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу, протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок із сталою структурою.
- (31) Часовими межами ринку визнано 2018 рік та I півріччя 2019 року протягом якого структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому істотно не змінювалась.

3.6. Розрахунок частки суб'єкта господарювання на ринку

- (32) Відповідно до статті 5 Закону України «Про природні монополії» ринки централізованого водопостачання та централізованого водовідведення віднесено до сфери природних монополій.
- (33) Статтею 1 Закону «Про природні монополії» визначено, що суб'єкт природної монополії - це суб'єкт господарювання будь-якої форми власності, який виробляє (реалізує) товари на ринку, що перебуває у стані природної монополії.
- (34) Отже, діяльність Хустського ВУВКГ на ринках централізованого водопостачання та централізованого водовідведення відповідно до абзацу 9 статті 5 цього закону відноситься до сфери діяльності природних монополій.
- (35) Відповідно до статті 13 Закону України «Про природні монополії» до функцій Національної комісії, що здійснює регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП), віднесено визначення суб'єктів природних монополій, діяльність яких регулюється відповідно до цього Закону, та складання і ведення реєстрів таких суб'єктів природних монополій у відповідній сфері.
- (36) За інформацією, розміщеною на сайті Антимонопольного комітету України за посиланням <https://amsu.gov.ua/napryami/konkurenciya/arhiv-zvedenogo-pereliku-prirodnih-monopolij>, Хустське ВУВКГ внесено до зведеного переліку суб'єктів природних монополій станом на 31.06.2019 року на ринку надання послуг централізованого водопостачання та централізованого водовідведення на території Закарпатської області.

3.7. Визначення бар'єрів вступу на ринок

- (37) Бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на ринок є: економічні обмеження, пов'язані з необхідністю залучення значних коштів для придбання відповідного обладнання для організації надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, необхідне отримання ліцензії на надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, отримання дозволу на водокористування тощо.
- (38) Внаслідок технологічних особливостей виробництва, зважаючи на специфіку послуги та положення нормативно-правових актів, Хустське ВУВКГ має виключне право на видачу технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, які перебувають у його власності чи користуванні.

3.8. Установлення монопольного (домінуючого) становища

- (39) Відповідно до абзацу другого частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.
- (40) Таким чином, враховуючи викладене, за результатами діяльності 2018 року та I півріччя 2019 року Хустське ВУВКГ займає монопольне становище на ринку централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, як суб'єкт

природної монополії в територіальних межах власних діючих мереж на території м. Хуст з частками по 100,0 відсотків відповідно.

4. Зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку

4.1. Обставини справи

- (41) До Закарпатського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надійшла заява ФОП Липчей О.Д. б/д, б/н щодо неправомірних дій з боку Хустського ВУВКГ в частині нарахування плати за водовідведення стічних вод, що утворюються внаслідок випадання атмосферних опадів.
- (42) Згідно звернення ФОП Липчей О.Д. Хустським ВУВКГ здійснюється нарахування заявнику за водовідведення стічних вод за об'єктом: кафе «Стрілець», що знаходиться на вул. Гвардійська, 122, м. Хуст.
- (43) Зокрема, Хустським ВУВКГ на адресу ФОП Липчей О.Д. надіслано рахунок-акт №175, відповідно до якого за червень 2019 року нараховано плату за водовідведення стічних вод у розмірі 231,56 грн.
- (44) Послуги централізованого водопостачання та централізованого водовідведення ФОП Липчей О.Д. надаються відповідно до договору № 16 від 10.11.2011 року (далі - Договір № 16).
- (45) За інформацією Хустського ВУВКГ на території об'єкта (кафе «Стрілець») знаходяться два колодязі.
- (46) Необхідно зазначити, що у Договорі № 16 не визначено площу земельної ділянки, закріпленої за споживачем.
- (47) В ході дослідження наданих заявником та зібраних додатково матеріалів, а також аналізу чинних нормативно правових актів, якими врегульовано взаємовідносини між споживачами та підприємствами, що надають послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, Відділенням встановлено наступне.
- (48) Відповідно до пункту 14 розділу 2 «Визначення розміру плати за скид стічних вод до систем централізованого водовідведення при порушенні вимог щодо якості і режиму їх скидання» Порядку визначення розміру плати, що справляється за понаднормативні скиди стічних вод до систем централізованого водовідведення, затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 01.12.2017 № 316, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 15 січня 2018 р. за № 57/31509, за додаткову кількість стічних вод, що надходить до систем централізованого водовідведення виробника у період дощів та сніготанення через люки каналізаційних колодязів та приймачі дощової каналізації на території споживача, останній сплачує згідно з вимогами Правил користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України, затвердженими наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 27.06.2008 №190, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 7 жовтня 2008 р. за № 936/15627 (зі змінами) (далі - Правила користування), та місцевих Правил приймання.
- (49) Відповідно до пункту 1.1 Правил користування визначено, що ці Правила є обов'язковими для всіх юридичних осіб незалежно від форм власності і підпорядкування та фізичних осіб-підприємців, що мають у власності, господарському віданні або оперативному управлінні об'єкти, системи водопостачання та водовідведення, які безпосередньо приєднані до систем централізованого комунального водопостачання та водовідведення і з якими виробником укладено договір на отримання питної води, скидання стічних вод.
- (50) Питання, безпосередньо пов'язані з обліком, в тому числі прийнятих стоків, регулюються розділом 5 Правил користування «Система обліку водопостачання і водовідведення».

- (51) Відповідно до пункту 5.1 цього розділу Правил користування, облік відпущеної питної води та прийнятих стоків здійснюється виробником і споживачами засобами виміральної техніки, які занесені до Державного реєстру або пройшли державну метрологічну атестацію.
- (52) Згідно з пунктом 3.14 Правил користування, у разі відсутності у споживача засобів обліку на каналізаційних випусках, кількість стічних вод визначається за кількістю води, що надходить з мереж центрального водопостачання та з інших джерел.
- (53) Пунктом 5.29 Правил користування встановлено, що у разі відсутності засобів обліку стічних вод їх облік здійснюється такими методами:
- 1) за допомогою засобів обліку на водозаборах;
 - 2) за паспортною продуктивністю насосів на водозаборах;
 - 3) за паспортним дебітом усіх свердловин та проектною потужністю поверхневого водозабору;
 - 4) на підставі витрат води на технологічні потреби;
 - 5) на підставі замірів кількості стічних вод, що надходять до мереж водовідведення.
- (54) Метод визначення кількості стічних вод встановлюється виробниками. Якщо кількість стічних вод визначається одним із методів, зазначених у цьому пункті Правил, що зафіксовано договором або двостороннім актом між виробником та споживачем на обумовлений термін, то споживач протягом цього терміну може не надавати виробнику таких даних.
- (55) Вказана норма Правил користування містить вичерпний перелік способів визначення кількості стічних вод, який розширеному тлумаченню не підлягає.
- (56) Таким чином, Правила користування не містять норм щодо обов'язкового встановлення споживачем приладу обліку стічних вод на каналізаційному випуску. Оскільки Об'єкт експлуатується та у встановленому законодавством України порядку приєднано до системи централізованого водовідведення міста і додаткового приєднання або переоснащення не потребує, зазначене виключає введення обліку стічних вод на підставі пункту 4.10 зазначених Правил користування.
- (57) Відповідно норм ДСТУ 3013-95 «Гідросфера. Правила контролю за відведенням дощових і снігових стічних вод з територій міст і промислових підприємств» (далі - ДСТУ 3013-95) підприємства, організації, установи, а також юридичні та фізичні особи несуть відповідальність за забруднення водних об'єктів дощовими та сніговими стічними водами, що утворюються на закріплених за ними територіях промайданчиків і населених пунктів відповідно до чинного законодавства (пункт 3.2).
- (58) На вимогу Відділення від 04.07.2019 № 57-02/1129 Хустське ВУВКГ листом від 22.07.2019 №116 надало обґрунтування нарахування за водовідведення стічних вод, що утворюється внаслідок випадання атмосферних опадів, зокрема, повідомило Відділення, що «... Обрахування за скидання дощових та талих вод проводиться відповідно до рішення № 22 від 13.02.2013р Виконавчого комітету ХМР за формулою:
 $W_c = 10 h_c Y F$, де
 h_c – дані метеосводки,
 Y - коефіцієнт стоку (у даному випадку 0,8),
 F - площа відповідно до договору в га. – $10 * 252,00 * 0,8 * 0,0074$ » (мова оригіналу).
- (59) Згідно із рішенням виконавчого комітету Хустської міської ради від 13.02.2013 № 22 всім суб'єктам господарювання розташованим на території міста Хуст, юридичним та фізичним особам, які займаються господарською діяльністю, незалежно від форми власності, установам державної та комунальної форми власності; громадянам, які здійснюють підприємництво без створення підприємства, що скидають дощові та талі води у систему міської каналізації плата, Хустському ВУВКГ проводиться згідно довідки центру по гідрометеорології та площі території.
- (60) На вимогу Відділення від 13.08.2019 № 57-02/1307 виконавчий комітет Хустської міської ради листом від 01.10.2019 № 1838/02-12 надав копії рішень виконавчого

комітету Хустської міської ради від 27.01.1999 № 29 «Про затвердження Правил приймання стічних вод в системи каналізації м.Хуст» та від 14.12.2012 № 649 «Про внесення доповнень до Правил приймання стічних вод у комунальні системи каналізації Хустського ВУВКГ».

- (61) Відповідно до рішення виконавчого комітету Хустської міської ради від 14.12.2012 № 649, значення коефіцієнту стоку (Y) становить:
- для водонепроникних поверхонь – 0,6-0,8;
 - для ґрунтових поверхонь – 0,2;
 - для газонів - 0,1.
- (62) Рішенням виконавчого комітету Хустської міської ради від 21.06.2019 № 286 «Про приведення у відповідність до чинного законодавства Правил приймання стічних вод у комунальні системи каналізації Хустського ВУВКГ на території міста Хуст» внесено зміни до рішень виконавчого комітету Хустської міської ради від 27.01.1999 № 29 та від 14.12.2012 № 649, відповідно до яких значення коефіцієнту стоку (Y) для водонепроникних поверхонь становить 0,7.
- (63) Відповідно до роз'яснень Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України наданих листом від 06.12.2017 № 7/9-13416, пунктами 4.10-4.13 Правил користування визначено розрахунок середньорічного об'єму стічних вод, що утворюється внаслідок випадання атмосферних опадів, сніготанення та здійснення поливально-мийних робіт під час прибирання територій (далі - поверхневі стічні води), і неорганізовано потрапляють в мережі водовідведення споживачів або через дощозбірники і колодязі на мережах водовідведення, які розташовані на території споживачів, у мережі водовідведення виробника, як при загальносплавній, так і при роздільній системі водовідведення.
- (64) Пунктами 4.10-4.13 Правил користування передбачено, що в розрахунки включаються лише ті обсяги води, які неорганізовано потрапляють в мережі водовідведення споживачів або через дощозбірники, колодязі та загальносплавну систему каналізації, через які ймовірно потрапляння поверхневих стічних вод до водовідведення.
- (65) За формулою наведеною в пункті 4.11 Правил користування визначення середньорічного об'єму дощових вод здійснюється на підставі метеорологічних даних щодо кількості опадів за теплий період року, загального коефіцієнту стоку дощових вод та загальної площі стоку дощових вод .
- (66) Відповідно до роз'яснень Міністерства розвитку громад та територій України наданих листом від 14.02.2020 № 7/11.1/2652-20, для різних видів поверхні площі стоку визначається загальний коефіцієнт стоку дощових вод, який наведений у додатку 3 до Правил користування.
- (67) Відповідно до додатку 3 до Правил користування загальний коефіцієнт стоку дощових вод (Кд) становить:
- населені пункти з чисельністю населення понад 250 тис. осіб, а також промислові підприємства і виробництва, розміщені на території усіх населених пунктів в межах від 0,1-0,7 (в залежності від виду поверхні);
 - населені пункти з чисельністю населення від 50 тис.осіб до 250 тис.осіб - 0,45;
 - населені пункти з чисельністю населення до 50 тис.осіб - 0,35.
- (68) Відповідно до статистичної інформації розміщеної на сайті Головного управління статистики у Закарпатській області (<http://www.uz.ukrstat.gov.ua/statinfo/statinfo.html>) чисельність населення станом на 01.07.2019 року у м. Хуст становила 31,612 тис.осіб.
- (69) Хустським ВУВКГ при розрахунку обсягу об'єму стічних вод, що утворилися внаслідок випадання атмосферних опадів використано загальний коефіцієнт стоку дощових вод у розмірі - 0,8.
- (70) Крім того, відповідно до статті 193 Господарського Кодексу України суб'єкти господарювання та інші учасники господарських відносин повинні виконувати господарські зобов'язання належним чином відповідно до закону, інших правових

актів, договору, а за відсутності конкретних вимог щодо виконання зобов'язання – відповідно до вимог, що у певних умовах звичайно ставляться.

- (71) До виконання господарських договорів застосовуються відповідні положення Цивільного Кодексу України з урахуванням особливостей, передбачених цим Кодексом.
- (72) Частиною другою статті 11 Цивільного Кодексу України встановлено, що підставами виникнення цивільних прав та обов'язків, є договори та інші правочини.
- (73) Статтею 901 Цивільного Кодексу України визначено, що за договором про надання послуг одна сторона (виконавець) зобов'язується за наданням другої сторони (замовника) надати послугу, яка споживається в процесі вчинення певної дії або здійснення певної діяльності, а замовник зобов'язується оплатити виконавцеві зазначену послугу, якщо інше не встановлено договором.
- (74) Частиною першою статті 903 Цивільного Кодексу України встановлено обов'язок замовника оплатити надану йому послугу в розмірі, у строки та в порядку, що встановлені договором, якщо останнім передбачено надання такої послуги за плату.
- (75) Відповідно до пункту 2.1 Правил користування договірні відносини щодо користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення здійснюються виключно на договірних засадах відповідно до Законів України «Про питну воду та питне водопостачання» та «Про житлово-комунальні послуги».
- (76) Статтями 19-21 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» встановлено, що послуги з питного водопостачання надаються споживачам підприємством питного водопостачання та/або централізованого водовідведення на підставі договору.
- (77) Договір про надання послуг з питного водопостачання набирає чинності після досягнення домовленості з усіх його істотних умов та підписання сторонами.
- (78) Відповідно до пункту 12 Договору № 16 «Додатковий обсяг стічних вод, що неорганізовано потрапляє у періоди дощів та сніготанення в мережі водовідведення споживачів або через зливи приймачі і колодязі на мережах водовідведення, які розташовані на території споживачів, у мережі водовідведення виробника, приймається на підставі результатів відповідних досліджень.
В разі відсутності таких результатів додатковий обсяг стічних вод визначається:
а) при загально сплавній системі водовідведення - відповідно до площі території, що займає споживач, за нормами ДСТУ 3013-95 «Правила контролю за водовідведенням дощових і снігових стічних вод з територій міст і промислових підприємств» та даними гідрометслужби;
б) при роздільній системі водовідведення - у розмірі 20% від додаткового обсягу стічних вод, розрахованого згідно з підпунктом «а» цього пункту» (мова оригіналу).
- (79) Пунктом 7.3 ДСТУ 3013-95 наведено формулу визначення загального об'єму дощових вод, що стікають з території водозабірних басейнів.
- (80) Відповідно до пункту 7.3 ДСТУ 3013-95 значення коефіцієнту стоку визначається як середньо-зважене для всієї площі, враховуючи середні значення коефіцієнтів стоку поверхонь різних видів та становить:
- для водонепроникних поверхонь – 0,6-0,8;
- для ґрунтових поверхонь – 0,2;
- газонів – 0,1.
- (81) Разом з тим, у наведеному пункті ДСТУ 3013-95 зазначено, що для невеликого міста або селища значення коефіцієнту стоку приймаються у межах 0,3 - 0,4.
- (82) Отже, Хустським ВУВКГ при розрахунку обсягу об'єму стічних вод, що утворилися внаслідок випадання атмосферних опадів використано завищений розмір коефіцієнту стоку дощових вод.

4.2. Неможливість вчинення Відповідачем таких дій за умови існування значної конкуренції на ринку

- (83) За умов існування значної конкуренції на ринку надання послуг централізованого водопостачання та централізованого водовідведення умови надання послуг Хустським ВУВКГ були б іншими, що зумовлювалось би конкурентними змаганнями та необхідністю надання послуг з метою досягнення переваг у конкуренції.
- (84) Частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (85) В цьому випадку, конкуренція на зазначеному ринку відсутня і Хустський ВУВКГ має можливість встановлювати умови придбання споживачами послуг з централізованого водопостачання і централізованого водовідведення, зловживаючи монопольним становищем шляхом встановлення додаткових оплат чи завищеного розміру їх оплат, що не передбачено чинним законодавством України.
- (86) Таким чином, Хустський ВУВКГ необгрунтовано завищив розрахунок додаткового обсягу стічних вод, що утворюються у період атмосферних опадів (водовідведення стічних вод) з території об'єкту ФОП Липчей О.Д. (кафе «Стрілець»), шляхом застосування завищеного розміру коефіцієнту стоку дощових вод при визначені його обсягу.
- (87) Враховуючи те, що у випадку невиконання ФОП Липчей О.Д. вимог Хустського ВУВКГ, існує ймовірність відключення ФОП Липчей О.Д. за об'єктом (кафе «Стрілець») від мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення або нарахування пені.
- (88) Отже зазначені дії Хустського ВУВКГ, можуть призвести до ущемлення інтересів споживача. За умов існування конкуренції на ринках централізованого водопостачання і централізованого водовідведення споживач мав би змогу відмовитись від послуг Хустського ВУВКГ і звернутись до іншого суб'єкта господарювання з метою отримання таких послуг за умови дотримання вимог нормативних документів у сфері водопостачання та водовідведення.

4.3. Загальні висновки щодо зловживання Відповідачем монопольним становищем

- (89) Ураховуючи вищенаведене, дії Хустського виробничого управління водопровідно-каналізаційного господарства щодо застосування при розрахунку об'єму стічних вод, що утворюються у період атмосферних опадів, завищеного розміру загального коефіцієнту стоку дощових вод для різних поверхонь територій об'єктів суб'єктів господарювання м. Хуста, що суперечить вимогам Правил користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України, затверджених наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 27.06.2008 №190, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 7 жовтня 2008 р. за № 936/15627 (зі змінами), є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, шляхом вчинення дій, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

5. Заперечення Відповідача та їх спростування

- (90) На подання про попередні висновки у справі Хустське ВУВКГ листом від 26.02.2020 № 25/1 повідомило, що з висновками Відділення про порушення ним законодавства про захист економічної конкуренції погоджується, а також зобов'язується не вчиняти порушень законодавства про захист економічної конкуренції в майбутньому.

6. Висновки у справі

- (91) Таким чином, доказами зібраними у справі, доводиться, що Хустське виробничого управління водопровідно-каналізаційного господарства займаючи протягом 2018 року та I півріччя 2019 року монопольне (домінуюче) становище ринку централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, як суб'єкт природної монополії в територіальних межах власних діючих мереж на території м. Хуст з частками по 100,00 відсотків відповідно, своїми діями, які полягають у застосуванні при розрахунку об'єму стічних вод, що утворюються у період атмосферних опадів, завищеного розміру загального коефіцієнту стоку дощових вод для різних поверхонь територій об'єктів суб'єктів господарювання м. Хуста, що суперечить вимогам Правил користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України, затверджених наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 27.06.2008 №190, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 7 жовтня 2008 р. за № 936/15627 (зі змінами), вчинило порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

7. Визначення розміру штрафу

- (92) Зловживання монопольним (домінуючим) становищем є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції (пункт 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції»).
- (93) Згідно з абзацом другим частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за вчинення порушення у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку передбачено накладення штрафу у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.
- (94) Відповідно до копії форми 2 «Звіт про фінансові результати» за 2019 рік чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у 2019 році становив 14 551,3 тис. грн.
- (95) При визначенні розміру штрафу враховано обставини:
- надання всіх необхідних документів і пояснень;
 - Хустське ВУВКГ не чинило перешкод під час розслідування обставин у справі;
 - порушення Хустським ВУВКГ вчинено вперше;
 - порушення визнано.

Враховуючи викладене та на підставі статей 12, 12¹, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статті 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктів 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 зі змінами та доповненнями, пункту 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 №5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р) (із змінами), адміністративна колегія Закарпатського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України,

ВИРІШИЛА:

1. Визначити, що протягом 2018 року та I півріччя 2019 року Хустське виробничого управління водопровідно-каналізаційного господарства (місцезнаходження юридичної

особи: м. Хуст, вул. Маркуша, 94, 90400; ідентифікаційний код: 00432283) займало монопольне становище на ринку централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, як суб'єкт природної монополії в територіальних межах власних діючих мереж на території м. Хуст з частками по 100,0 відсотків відповідно.

2. Визнати дії Хустського виробничого управління водопровідно-каналізаційного господарства (місцезнаходження юридичної особи: м. Хуст, вул. Маркуша, 94, 90400; ідентифікаційний код: 00432283) щодо застосування при розрахунку об'єму стічних вод, що утворюються у період атмосферних опадів, завищеного розміру загального коефіцієнту стоку дощових вод для різних поверхонь територій об'єктів суб'єктів господарювання м. Хуста, що суперечить вимогам Правил користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України, затверджених наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 27.06.2008 №190, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 7 жовтня 2008 р. за № 936/15627 (зі змінами), порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, шляхом вчинення дій, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. За порушення, зазначене в пункті 2 резолютивної частини цього рішення, на підставі статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» накласти на Хустське виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства штраф у розмірі 60 000,00 (шістдесят тисяч) гривень.

4. Зобов'язати Хустське виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства (місцезнаходження юридичної особи: м. Хуст, вул. Маркуша, 94, 90400; ідентифікаційний код: 00432283) припинити порушення, зазначене у пункті 2 резолютивної частини цього рішення, шляхом приведення розрахунків об'єму стічних вод, що утворюються у період атмосферних опадів, у відповідність до вимог Правил користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України, затвердженими наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 27.06.2008 №190, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 7 жовтня 2008 р. за № 936/15627 (зі змінами), про що повідомити Відділення у двомісячний строк з дня отримання рішення.

Штраф підлягає сплаті у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Відповідно до частини восьмої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до Закарпатського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України документи, що підтверджують сплату штрафу.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення органів Антимонопольного комітету України може бути оскаржене до Господарського суду у двомісячний строк з дня його одержання.

Голова Відділення-
голова колегії

В. Шаленик

